

GIÁ BÁN	
ĐÔNG-PHÁP	NGOÀI-QUỐC
Một năm 4.000	4.500
Sáu tháng 2.000	2.250
Ba tháng 1.000	1.125

Hơn báo phải trả tiền trước.
Số và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. - Al 104, Pháo đài, phố Hàng Bài, Hà Nội.

TIẾNG-DÂN

Các nhà báo chí
HUYỀN-THỨC-KHÁNH
Trần-Đình-Phiên

La Voix du Peuple
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BÀO-QUÂN
Số 104, đường Hàng Bài, Hà Nội
Điện-điện số 104
Quay - Chạy 1 TELEPHONE 515

Nhà nước không
sợ nghèo mà sợ
không quân bình.
(Không-Tử)

NỀN KINH TẾ XỨ TA RA THÈ NÀO?

Nói việc sinh tài, xưa nay đồng tày, theo thời đại, xứ sở và trình độ dân tộc mà có vẻ khác nhau, song không rời ra ngoài bốn chữ « khai nguyên liê lưu », nghĩa là mở mang nguồn lợi mà đề đặt sự tiêu phí. Như làm cho địa lực tăng sinh sản, chế tạo ra nhiều vật dụng để bán ra ngoài, ấy là khai nguyên; còn thu vào quan thuế, có đóng nội hóa và lĩnh giám sự phủ phí, ấy là liê lưu. Dầu cho cái đời cơ khí văn minh mới nảy, về đường sinh tài, cũng chỉ trong về đầu cơ gấu ấu. Nhưng bằng theo hiện trạng kinh tế, từ có nạn khủng hoảng chung trên mấy năm lại đây thì thấy tình thế khác một cách lạ thường, làm cho con đường thường đi theo nay, đã gặp lối rẽ cho cùng mà không thể bước tới được. Đáng biết bao!

Nói khai tài nguyên, ai lại không muốn, nhưng gần đây nơi thì lúa mì bị đói xuống biển, nơi lại cá phê đem đi bán, hàng hóa chế tạo ra cũng ở lại, chính ở xứ ta bán hàng chạy, đường, tơ, cau, quả gì gì cũng ế, mĩa trông ra mà có nhà đem xuống xuống sông. Thế là về đường khai tài nguyên đã đến ngõ cụt.

Trên đường sống của loài người không thể đứng yên một chỗ, bước tới đó không đường, lối nào phải thôi lại. Thế là chỉ con đường « liê lưu » còn gắng gượng phải làm, dầu muốn hay không muốn.

Tiết lưu và là thuộc về mặt tiêu

ực, nhưng càng đường rồi cũng phải sa vào đó. Chính ở xứ văn minh, về môn học kinh tế và khoa lý tài, lĩnh thông hoàn bị biết chừng nào, vậy mà ngày nay, trừ việc khế ước trước quân bị là việc « không được dùng », ngoài ra cũng giảm lương quan lại, cũng tăng cao quan thuế, cũng đã xuống tiết kiệm: nước Đức là nước khoa học lý tài có tiếng trên thế giới, mà mới rồi cũng xuống ra cái thuyêt ngày chủ nhật bớt ăn thịt, hưởng chỉ là xứ hèn. Thế là con đường sinh tài hiện nay phải đi lại về ngõ « liê lưu » kia mà không còn phương gì nữa.

Một điều khôn nạn là đã không sinh mà cứ tiêu thì dần có liê đến đâu, cũng không tránh khỏi cái nạn người ăn nết lớn, một chỗ biển khơi kia, ai đã có cọng mắt trông xa đi rõ ràng cái bước thối lui đó, chỉ là cái hơi nước trong lúc tạm thời mà thôi, chứ không phải là phương pháp lâu dài, làm nên hạnh phúc cho loài người được.

Vật càng thì biến đổi, cái nền tảng kinh tế toàn cả thế giới, đến trước đây, thế nước cũng có ngay để sắp mà nền tảng mới xây dựng được. Không rõ những kẻ ăn xung mịch sống, say ngủ chơi vui trên lầu cao mây lãng kia, có nghe biết cái chiu lung lay và rung rinh ở tầng dưới này không?

Nguy-Ngôn

Năm nay dân Bách kỳ lại được giảm thuế 10%

Theo nghị định quan Thống sứ Bắc kỳ ngày 31 Décembre 1933 thì năm 1934 này, vì khủng hoảng, nên Nhà nước lại giảm cho dân 10% về thuế thối thuế như năm trước. Đạo nghị định này đã được quan Toàn quyền duyệt y trong kỳ hội đồng chính phủ họp hôm 15 janvier 1934.

(Theo T. B. T. V.)

CHUYỆN ĐỜI

Chuyện đi tu

Những người bảo rằng đi tu là trốn nợ; các không làm, thuế không nộp, đến cả cái đấng giáng đĩnh ở con gia đình cũng không còn muốn đi tu đến cái đời đi tu nữa. Nói được vậy, nhưng ai đó thì đi tu đi xem nào! Đó là không kể những hạng đi tu không phải vì đạo, mà vì cái khác, nó bám theo cái sự đi tu, để đi như một thúy ta bán áo dài, đeo chuỗi hạt mà ta thường thấy đi rong ngoài đường, hoặc sùng kính ở các đền chùa liêu. Có người đi tu cũng như anh tôi sẽ kể sau đây, anh linh phù-từ dùng gạt đường, cũng nữa cũng như anh phụ xe năm năm xe kéo; nghĩa là họ ta không đi đạo mà vì cái kế sinh nhai nó có thể bám theo với cái đạo. Ta như vậy không kể rồi, tôi nói chuyện tu đây là chuyện đi tu thành thật kia.

Ở Nam kỳ, bao PHỤ NỮ-TÁ-VÀ-NỮ năm trên có đóng chuông ở Ngụ-y-từ đi tu. CA-NHÂN-HÀN là một người thiếp phụ của tôi, ngoài đời chuyên bán vải, về nghề mình nghề, có lại sinh vào một nhà giàu có; cũng một ngày bị phóng đàng, có can gián không nghe, nhưng nấy việc cũng đủ chứng minh khi đi tu là có thành thật bỏ đời, muốn mượn của Phật để tìm cái hạnh phúc mà có không tìm được ở gia đình và thế gian. Vì thế nên kể nơi nào có am thanh cảnh vắng là có tìm tới; kể ở Baria, đến Tây-ninh, kể Tây-ninh đến Cần-định... có không quên xa xôi, nơi nào cũng tìm đến để mong tìm ra cái hạnh phúc của đời, trong bước đường ta cũng đã làm phen làm trái ngại.

Thế mà ngày nay ta lại được cái tin có Ngụ-y-từ bỏ đời Thiên đi, ai không ta nữa.

Có người bảo rằng là con gái, trẻ lòng non dại, khi đi tu chưa nghĩ tới việc xa, nên ở chùa vài năm thì chán. Nói vậy thì có một cái chứng khác đây: sự Thiên chia: sự Thiên chia là một nhà sư có tuổi, đã gần mười năm trước trải khổ hạnh, tìm tìm trong đồng kính là sách, và đi lại làm luôn thuyêt lý rằng các bậc danh tăng ở khắp ba kỳ. Thế mà nửa rồi sự cũng đi ăn gió mà về, không tu nữa.

Tôi khen những người có chí đi tu vì họ đã làm một việc mà tôi không làm được. Tôi lại cũng khen họ đã dứt chuỗi hạt bỏ đi mà không tục vì họ đã từ lòng thành thật mà có can đảm dứt bỏ những đồ đã thừa. Ai muốn đi tu hãy chọn gương noi trên.

Lạc-nhật

Học giữa đường mà bị bớt lương

Một bức thư của người du học bên Pháp gửi cho hội viên hội « Như Tây du học » ở Huế. Bản báo tiếp được thư của ông Lê Trung Chánh (người làng An khai Đức phò, Quảng nghĩa) luật khoa cử nhân, hiện đương học thi luật khoa tiến sĩ và văn chương cử nhân, ở Bordeaux gửi về đăng báo. Thư này đề ngày 20-12-33. Bức thư khá dài nay xin trích đại ý: Trong tờ tình nguyện của ông xin với hội Du học là học cho đến đậu luật khoa tiến sĩ. Hội chấp cấp lương 5, đại hội đồng năm 1927 đưa và cả... Mấy năm ở nơi khách địa, chăm lo đến sách, mỗi năm một lần trúng tuyển, đậu tú tài (bachelier) đậu cử nhân luật (licence en droit) bây giờ đương lo thi tiến sĩ luật (docteur en droit), thì bỗng tình tình được tin ông Hội trưởng hội Như Tây du học báo: « Tú tài Chánh về nước (Rapatrier Chánh)... » ông Chánh trả lời: « Tôi học chưa xong, không về... »

Đến 22-12-33 lại được một bức thư của ông Hội trưởng hội Du học do ông D'Elloy đưa lại, trong thư đại khái nói:

« Từ nay về sau, không cho trở Chánh lương và trợ cấp nữa... Trò chỉ được cả lại mà xuống tàu về Đông dương liền, trò cái lại cái lại cứu trợ tương lai của trò, chúng tôi chỉ lương của bản hội cấp cho trò từ khi đến đây... »

Được thư này ông Chánh có trả lời kể tờ tình nguyện trước và công việc đương học ở đó ngày nay, lại nói trong học sinh của hội, cậu nào muốn học tiến sĩ thì phải làm, vì dụ như cậu Nguyễn Văn Tấn, có Lê thị Hoàn, phải ở đến cuối 9, 10 năm học cho xong y khoa tiến sĩ. Hai người ấy năm 1928 hội chỉ cấp nửa lương, bây giờ lại được trọn phần lương, và cậu chú họ lại làm quan có bổng lộc; cũng còn nhiều trò nữa được ơn đặc biệt như 2 người trên, còn ông ta nghèo, cha mẹ mất, học chưa thành mà hội bắt lương thỉnh linh... »

Hội cắt lương ông được một tháng nay, mà không báo trước cho nhà ông và ông biết. Hiện ông đương kiếm việc để sanh nhai và sửa soạn bài thi luật khoa tiến sĩ và cho xong văn chương cũ như...

LẠI BỨC THƯ CỦA NGƯỜI NAM TA Ở PHÁP Cùng tác giả bài "To' đồ và to' trắng"

Ông Ng. q. Thanh viết bài nói về « to' đồ và to' trắng » ở Trung kỳ đăng báo T. D. Nay có mấy lời bày tỏ công ông cho rõ nghĩa thêm, chứ không có ý chỉ công kích cả.

Theo nghĩa từ gốc chữ, thì to' đồ là to' có màu đỏ, to' trắng là to' có màu trắng, mà theo ông nói thì to' đồ là to' tâm (soie de Bombyx-mori) mà to' trắng là to' nhàn to.

Không, không phải vậy, to' tâm có màu vàng, màu trắng... tùy theo giống (race) và thổ nghi (provenance). Sợi to' tâm đem phân biệt có hai phần chính: egrès và « fibroines » (màu trắng, màu vàng, ó gres, cái về học sợi to' (fibrine) khi chọi (décrease) thì tan mất, nhờ cái đó mà 2 sợi (brins) ó ruột con làm ra dĩa nhện với nhau, rồi sau gặp khi trời thì dĩa lại, bởi vậy người ta mới đẻ vom (dévidage); có fibroine (to' dùng để dệt) nên trong nước xà phòng sẽ cứng không can chi.

To' vàng khi chọi mất 25% gres; to' trắng chỉ mất có 20% thôi. Mà to' vàng muốn chọi hay như to' trắng (blanchiment) thì khó hơn to' trắng; tương người ta phải cho nhiều xà phòng và đun nhiều lần hơn (ti ra cũng phải 2 lần). Đại khái to' vàng và to' trắng khác nhau như vậy (1).

Còn to' nhàn to với to' tâm thì không giống nhau một chút gì cả. To' tâm ó ruột làm kéo ra (fibre animale) (2) to' nhàn to thì nhàn to khoa học sợi sợi các thứ cây chế ra (fibre végétale) (3) có nhiều thứ to' nhàn to: acétate, viscosé v. v. Muốn biết rõ các thứ to' đó thì đem đốt (cách thử sơ sài nhất):

To' tâm đốt dần lại mà khét như mùi tóc đốt (khó đốt); còn to' nhàn to đốt thì khét như mùi giấy đốt, (viscosé đốt cháy mau làm mà ít tàn hay không có; acétate đốt dần lại kết thành một cục rất dẻo mà nóng giai làm, mà tay vào có thể phỏng được)

Đến nói to' nhàn to đẹp hơn to' tâm thì không đúng chút nào: To' tâm đàn hơn (élastique) giai hơn (tenace) sức giai của nó ngang bằng sợi thép (acier) bằng hơn nó (même diamètre), dòn hơn (souple) mà bóng đũa giàng (brillant) đẹp đẽ, chứ to' nhàn to có bóng mà bóng giai bóng nhàn (éclat métallique), có thể không chịu nước, nghĩa là không giặt được là khác nữa.

Ồ, viết đến đây tôi tự hỏi sao ông Ng. q. Thanh nói như vậy. Có lẽ ông thấy to' tâm của mình cục cằn sợi lớn sợi bé, khác nhỏ khác to, kém bền hơn bằng như to' nhàn to, có phải không ông? Cái bém đó là chỗ khuyết điểm và kỹ nghệ (fiature et tissage), chứ đâu có phải là tính chất (propriété) của to' tâm (chẳng hay ông có đồng ý với tôi không?)

Nếu tôi không lầm, tách làm của mình câu thứ, thiếu khi cụ, chẳng có lẽ tôi. Nói cho đúng ra thì nghề vom to' nhàn to chỉ là phụ thuộc nghề làm ruộng thôi, ít ai chuyên môn.

Trong nhà đồng người, ngành giàng, ngành hái, nhàn to ra có trước giàng, ừ, ta cũng gọi một gian nhà (1) nuôi một vài song chọi (1) để cho trí (1) có công việc miễn, để

bài học. Đã thế rồi trong óc còn đầy những thói mê tin là khác nữa: nito chằm lập bản thờ thờ (1) nào thấp nhang lễ bài om sòm, mà cho ăn thì bữa đói bữa no; rồi nhàn to (1) tượng dân... chứ có biết đâu giống tâm của phải có nhà lín đảo sạch sẽ mới hợp sự sống của nó (sagpa-nerie), và phải biết cách chằm người săn sóc tìm giống, chọi trắng (méthode de Pasteur) còn trong thì trời ơi! lấy cái nôi (nồi nấu cơm) đun nước để làm ngai (laminage des coques) (1)... bởi vậy báo sao mà tôi mà được cho đăng.

Nên nhớ rằng nghề đó cũng là một nghề cần tới máy móc như trăm nghìn nghề khác.

Xem như hàng của người, một làm lụa to' tâm và to' nhàn to thì khác nhau một trời một vực, mà giá cả cũng gấp đôi gấp ba chữ. Hồi thế đó to' ra rằng kỹ nghệ của mình còn thấp kém, mãi « con tư hồng nhiều, bầy giờ chỉ bằng tìm cách khếch trương, người có của, kể có công, góp sức mà làm... thì lo gì mà không như ý. Rồi cũng thành to' nhỏ chi, rồi cũng thế này thế khác, rồi cũng màu mỡ màu hia, lúc đó có lo gì cái nghề to' nhàn to tràn vào xứ. (Tôi nói vậy là vì coi nhà cái giá to' bài ông trước, và xin lời ông cho tôi nhắc lại câu: « thì to' tôi mà bán rẻ thì tiền tuen tăng, to' nhàn to cũng không ai lại; dẫu có bằng giá cũng không ai chịu mua. Nếu để đăng rồi thì sự chỉ là bà con không dùng, và lại có một lý lẽ đại ý mà xét thì mình có thể bán nơi giá hơn bằng ngoại quốc được, vì nhân công của mình rẻ và ít tiền tiền phi (1). »)

Tôi nói đây là đại cương thôi, chứ xin thú thối là tình hình to' sợi (Industrie textile) ở bên nhà thì mới tôi không đăng thuyêt, bây giờ đọc ít sách vở báo chí nói qua loa thì không biết chi hơn nữa: trước khi tôi còn ở nhà có để ý đến to' sợi, và lại không phải con nhà nghề.

Còn như ông và có Xuân sơn (bài của tôi có đăng đọc, song lúc bấy giờ còn nhớ đại ý thôi) nói các bài chính phủ làm thuyêt nhàn to' cũng để cứu vớt nghề làm to' của mình lưu truyền trong xứ đã lâu năm. Việc đó xin không thể bàn được, vì tôi đã nói trên là tình thế (industrie et commerce de la soie en Indochine) tôi không rõ cho lắm.

Dầu sao, thì tôi tưởng mình cũng nên lên thuyêt chữa lấy mình, rồi nhờ người giúp sức cho sau.

Kêu gọi anh chị em đừng để nội hóa, thì cũng không cần phải nói trong bài này nữa, vì biết bao người đã viết đi đi rồi. Có một điều như ý tôi tưởng, anh chị em nên đăng to' tâm có lợi hơn, vì bền bỉ và tốt đẹp, tuy giá có mắc hơn, nhưng phải biết một cái: áo mình mặc ít ra cũng ba bốn năm, quần áo thì mua đi. To' nhàn to chỉ để cho người ta mua (mode) — nhưng người ta mua cho một cái đẹp họ cũng không bỏ to' tâm, vì tính chất của nó tốt hơn, như tôi đã nói

(Lên qua trang 4 số 1)
Vô phi Hùng
Lyon (Pháp)

Việc Thế-gioi

Một loạn ở Trung hoa
Hương cảng, 22 Janvier — Thành phố Chang Chung tức là nơi đặt quân thứ 19 đóng tại hải đảo và tay quân Nam kinh. Bộ quân thứ 19 bị thua, nhiều binh bị bắt, việc quan trọng bị mất.

Thượng hải, 23 Janvier — Theo tin ở Hương cảng thì Tướng q. ang Nại và Thái đình Khai đã bị Chang chow (ở phía nam Phúc kiến, đi đầu không ai biết). Người ta nói cuộc nổi loạn này đã kết liễu.

Một các Chautemp từ chức
Về vụ gian lận Stavisky, Thủ tướng Chautemp muốn lập một hội đồng điều tra gồm cả nghị viên cả quan chức của nhàn dân và nghị viên thì lại việc của hội đồng lý sự quan toàn nghị viên mà thôi. Lý do rằng những quan chức ấy, nếu gặp một ông Tổng trưởng mà họ phải phục vụ, họ sẽ thì họ sẽ không lấy công làm cái.

Việc lý hội Thủ tướng Chautemp xin bỏ trách nhiệm hội đồng hòa giải ở nghị viện là 14 phiếu tán thành 9 kiến Thủ tướng, 12 phiếu phản đối và 2 phiếu trắng.

Hội đồng hòa giải ý của đương lãnh thuyêt một bản dự luật về hội đồng điều tra cho cả hai bên Thủ tướng (có phải là hội đồng lý sự) và đại ý có trong nghị viện (có cả phải sẽ bớt cấp tiền) đều có thể nhàn. Thủ chầu song, thì lại nói lên một việc khó khăn song Thủ tướng Tư pháp, Reynaldy, bị cáo, có đình hĩa vào vụ gian lận. Nguyên ông Reynaldy có chức tư pháp trong Công ty Services liên bị truy tố, và có bị nhiều giấy « bono » gì. Ông Reynaldy chẳng những bị những phái nghịch chỉ trích mà còn phải xử phạt cấp tiền là phải của ông cũng cai trị lịch tiết và buộc ông phải từ chức ngay.

Vì thế nên chiều hôm 20 Janvier, ông Reynaldy đã đưa đơn từ chức Thủ tướng Tư pháp.

Sau đó Thủ tướng Chautemp cũng đưa đơn từ chức nữa.

(Lên qua trang 3 số 1)

KHO CHUYỆN...

Nếu Đức hiện nay sắp mở thêm trường dạy lý cơ giống chó, để dùng việc đánh giặc, họ dạy leo trèo nhảy voi, tập đi xe máy hơi, xe điện, nghe tiếng đại bác cho quen, để lúc chiến tranh chó ấy đem theo thì tiện thể.

Trường học khách ở Hải phòng (Bắc kỳ) mới rồi vì vấn đề lương có bất bình các thầy giáo nên đình học, để dùng việc đánh giặc, họ dạy leo trèo nhảy voi, tập đi xe máy hơi, xe điện, nghe tiếng đại bác cho quen, để lúc chiến tranh chó ấy đem theo thì tiện thể.

Hiện nay các nhà buôn bán và xuất cảng người Mỹ và người Do Thái ở Hoa kỳ, lập thành một hội để có dụng pháp đối và ngôn ngữ của người nước khác, xã hội của Hitler trước Đức, họ hào lý chuyêt hàng hóa của nước Đức, về việc tuyên truyền lý, hội dự liệu một mùa tiền 25.000 đô la.

Một học trò, kinh ở nước Nga, bây giờ hiện có một cái báo về việc trừ toán là sự người, mà rằng là người là ứng dụng gì, có người hái bán tay, một bản ở ngân, một bản ở ngân, số người chán không có bản, chỉ một khác xương, có cái học trò người mà giống heo từ đó, người ta năm 1930 đến nay, về những người thất bại, người thất bại, chưa từng thấy, và nhiều báo về lý và thực.

Nếu ai đi chiến vào rồi ở vùng sông Hằng hà (Đông) Ấn độ, có đến 3000 người chết và 100 000 người bị bệnh, sự thất bại không biết bao nhiêu mà kể.

86 trường làng ở Đông-dương năm 1933

Bắc kỳ 982 trường có 34 276 học trò.
Trung kỳ 1082 " 44 585 "
Nam kỳ 283 " 5 752 "
Cao mên 2654 " 48 283 "
Al leo 262 " 5 039 "

T. D.

Kinh - cáo độc - giá

Bản báo rất cảm ơn các Ngài có lòng yêu Tiếng-Dân mà mua dài hạn và đã nhờ ký gửi trả đã tiền. Song cũng có Ngài mua báo để quá năm, bản báo đã nhiều lần có giấy nhắc mà chưa thấy gửi trả.

Đương lúc kinh tế khủng hoảng này, các Ngài đã làm như vậy có thiệt hại đến danh nghiệp của bản báo; vậy đối với các Ngài chúng tôi, bất đắc dĩ, bản báo phải đình gửi, xin các Ngài miễn trách.

T. D.

Xin chú ý!

Trong số báo sau, bản báo sẽ gửi tặng quý độc giả một tờ lịch đã cả ngày tày và ta có chép khi hậu rõ ràng.

SỐ BÁO CUỐI NĂM
Số báo ra ngày 10-2-34, 27 tháng chạp ta) sẽ có tờ phụ trương đăng toàn những bài có giá trị và hứng thú.

T. D.

SỮA NESTLÉ HIỆU CON CHIM SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ sinh và các nhà thương binh... v.v. v.v. ở Trung-Kỳ, Bắc-Kỳ và Cao-Mên đã từ lâu năm và cả năm 1933 nữa.

AI CỨU HAI ĐỨA CON TÂY (ĐƯỢC THƯỜNG)

Ông Albert Moogès ở số nhà 31 đường Vassolgne, gần chợ Tân Định, có hai đứa con gái nhỏ. Hai đứa con đau hoả, làm rất khó chịu lắm. Một tháng đau không dứt...

BIỂU HANG NGÀY TẾT

Như dịp ngày Tết sắp đến, chúng tôi xin mở một cuộc rút vai về rất hữu ích cho quý khách. Khi quý khách mua hàng thì có quà biếu tặng...

NARAINIDAS BAGAMAL N. 123, Rue Paul Bert à HUÉ

海玉堂

散膏丸保萬凡應百 散膏丸保萬凡應百 散膏丸保萬凡應百 散膏丸保萬凡應百

Việc trong nước (Tiếp theo trang 2)

Năm chủ 7 về việc của tôi, trong có lẽ chuyển nhà số ở Tuy hòa đến bởi sự liên lạc của tôi, nay có tên Huỳnh Quế, lý trưởng làng Phú Sơn, tỉnh An Hải, Tuy an, thông đồng với các nhà ngư nghề khai thác muối ở vùng (sông đàng) mà làm bạc chừa. Bọn này 41 người lãnh số bạc hơn 400\$, không rõ vì sao, ngày mùng 3...

Tiếng than của anh em xe kéo

VIENTIANE. - Gặp lúc sanh hoạt khốn bách, chẳng biết làm gì nuôi sống, nên mưu sống xe làm ngựa để đổi lấy bát cơm, mồi đèn dầu nước mắt, một ngày may được 3, 4 cái, lại phải nộp 2 cái tiền thuế, còn bao nhiêu dầu! Mà nói về con, nào sư thầy, cũng nhờ vào đó!

ĐẦU VẠN ƯNG

VINH-HUNG-TƯƠNG (Nhân cái ĐÈN) ĐÈ ra đời sẽ bán khắp ba Kỳ Người dùng có lợi Người bán có lợi Sang giáng là sẽ có người đem mồi dầu đi khắp các nơi. Ngồi nào muốn thử thì xin trước khi mua nên làm giúp Đại lý, xin cho biết ngay địa điểm cho việc sự việc tiếp.

Kính cáo VINH-HUNG-TƯƠNG N. 77 Rue Sarraut - VINH

Việc thế giới (Tiếp theo trang nhất)

Quan Giám quốc Lebrun mới nguyên Giám quốc Doumergue ra lập nội các nhưng ông này từ chối. Người ta đoán trong hai ông Herriot và Daladier sẽ có một ông đứng ra thế chức ông Chauvinet, vì hai ông ấy được hai vùng (Thượng, Hạ) tin nhiệm nhiệm.

Dư luận thế giới và trận Nga Nhật sau này

Ba là, 22 Janvier - Vừa rồi ông Herriot có bài báo về tình hình Viễn đông, trong lý giải mối bất bình giữa Hoa kỳ với Nhật và Nga với Nhật cũng ngày càng lớn thêm. Không thể nào tránh khỏi một cuộc binh hỏa.

Đối với tình hình như thế, chính sách của nước Pháp rất rõ ràng: trọng những hiệp ước mà nước Pháp đã ký vào, như hiệp ước hải quân Hoa Nhật 1911, hiệp ước Briand Kellog, mà không thiên về một bên nào. Nước Pháp vẫn trung thành với Nga với Nhật cũng ngày càng lớn thêm.

Mặc từ Khoa, 22 Janvier - Lawrentien, thư ký ở Viễn đông, trong một bài diễn văn đọc tại Chabarovsk nói về tình hình Viễn đông có tuyên bố rằng Nhật đương đưa soạn một cuộc chiến tranh ở Mãn châu. Nhưng chúng tôi tuyên bố ấy, Lawrentien nói hiện Nhật đã làm xong 60 sân tàu bay ở Mãn châu, 1.250 km đường hầm (routes stratégiques) và 400km đường sắt.

Kagonovitch, trong bài diễn văn đọc ở Hội nghị ở Mạc tư khoa, tuyên bố: « Tình hình Viễn đông mỗi ngày mỗi thêm nghiêm trọng, chúng ta phải nên đề phòng luôn luôn một cuộc công kích. Quân lính của chúng ta sẽ không có một cách xứng đáng với nước nên xâm lấn của chúng ta một lần nữa. »

Maison HOP-THINH

Solerie & Mercerie 32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang HANOI. Đồn hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Mỹ-kỳ như: vải áo, quần quần đen, trắng trơn và hoa, hoa thắm hàng đen, các màu trơn và hoa. Lựa thêm các màu, trắng bề khổ 0m37 0m40, 0m70, 0m75, 0m80. Lựa chọn các hàng, vải màn, chũm hạt thiết ngon Báo sĩ và bán là giá rất hạ, vì bán hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc nguồn hàng là trên. Các quý khách ở xa xin viết thư về lấy mẫu và giá hàng, bản hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Nay cần bách M. NGUYỄN-THỊ SAU HỢP-THINH 32 Rue des Cantonnais HANOI

NHIỀU NGƯỜI BI PHỒNG-TÍCH

Đồn ông đem bà con yêu thương hay bị, khi cơn ác, rớt tay với ham tinh độc hoặc khi ác no đi ngủ hay đi tìm ngay nên thụ bệnh gọi là bệnh «PHÔNG-TÍCH». Khi thụ bệnh thấy đẫy hơi, tức ợ, tức ợ, cơn không muốn ăn, ăn xong hay ợ, thường đau bụng ợ ợ, chửa tay mỗi một, bị lâu năm các mặt vàng, da bụng gầy. Mối hi vọng 1 lần, lần 2, 3 lần uống không công phát, đáng bệnh đi thấy đi chữa hoặc khỏi ngay. Mỗi liều hai hộp uống giá: 0\$40 VŨ-ĐÌNH-TÂM 178 Bis Route Lachtray - HAIPHONG An-tê Kim-Tiền năm 1928

Dùng sữa «LE GOSSE» rất tốt cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết. Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933 Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc... à Saigon Có bán trong các tiệm tạp - hóa ở Đông - Pháp. HIỆU GIẤY XANH: Giá mỗi hộp... 0\$80 Đại - lý: ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES HUB - TOURANE - QUINHON

SIROP PULMÔ (Thuộc họ người lớn) MỚI HO - HO LÂU NĂM Hiệu Bào-chế PHAM-ĐOÀN-ĐIEM TOURANE

CÁI NÚT CHẠI (TRINH-THAM TIÊU-THUYẾT)

Tác - giả: MAURICE LEBLANC Dịch - giả: X. V. S6 23. Ma thủ tâm giằng xướng. Hai tay hươu có trên không, có lẽ nói rằng mẹ đương tưởng tượng thấy cái ảnh trong lúc hành hình Vinh-bá mà tự La-bán cũng nhiều lần tưởng tượng ma kinh hoàng. Mẹ kêu lên một tiếng rồi ngã xuống, bất tỉnh nhân sự.

cái hình rất nhỏ của một người độ 40 tuổi và một đứa bé bện đờ học trò. Chẳng nhìn kỹ cái hình đứa bé: «Mà quả thật rồi!... khốn nạn! Chẳng lấy bàn tay mà đi vào giữa hai bàn tay chàng, nghe nóng lặn. Hai mắt mẹ mở ra rồi nhắm lại. Mẹ nói nhỏ-nhỏ như rên rĩ: «Giác... - Bà đừng lo ngại... nó ngủ... không việc gì cả.» Mẹ tỉnh lại như thường. Nhưng mẹ không nói gì hết. La-bán thì thấy câu hỏi để khêu cho mẹ nói loang ra. Chẳng chỉ cái máy này con: «Đưa học trò đó là Vinh-bá, phải không? - Phải. - Và Vinh-bá là con bà? - Mẹ có hơi run! - Phải, Vinh-bá là con trai tôi, con trai đầu của tôi.» Thế mẹ là mẹ Vinh-bá hiện bị giam ở nhà lao Xâm-lá, bị cáo về tội giết người và bị pháp luật đối xử rất nghiêm khắc.

La-bán hỏi tiếp: «Còn cái hình kia? - Là hình của chàng tôi. - Chồng bà? - Phải, chồng tôi tự thể đến nay đã 3 năm rồi.» Mẹ ngồi chồm dậy. La-bán lại hỏi: «Chồng bà gọi là gì? - Mẹ ngần ngừ một hồi rồi trả lời: «Mẹ-t-gi.» La-bán la lớn lên: «Viết-thơ-giễn Mẹ-t-gi, ông nghĩ? - Phải.» Hai người ngồi lặng thinh một hồi. La-bán còn nhớ vụ tự sát ấy và dư luận chung quanh nó. Cách 3 năm trước, ở hiện Hạ-nghệ-viện ông nghĩ Mẹ-t-gi tự cầm súng bắn vào đầu. Ông chết không để lại một lời trái gì hết, nên không ai hiểu nguyên cớ làm sao. La-bán nói to lên: «Tất cả biết vì có gì ông tự sát cho? - Phải. - Vì Vinh-bá chẳng? - Không. Vinh-bá bị chửi tới

từ đười, đi đầu biệt lập biệt tịch từ lâu. Chẳng tôi vẫn buồn bực về việc ấy, song tự sát là vì một cơ khác... - Có gì? - La-bán hỏi của đó quá vội, chàng không cần phải hỏi nữa, bà Mẹ-t-gi bầy giờ thì lần lần sẽ nói ra hết, mà không còn dấu vết gì được nữa: «Cách đây 25 năm, hồi ấy tôi còn là con gái, tên là La rich Duc-xen, ông thân bà thân tôi còn sống, tôi gặp ở Ni-xô 3 người trai trẻ. Tôi nói tên 3 người trai trẻ ấy thì ông sẽ nhớ ngay được vụ này. Ba người ấy là: Đông-bách, Mẹ-t-gi và Bạt-vinh. Cả ba người đều là quen biết nhau, đồng học một trường, đồng ở lính một trại. Bạt-vanh giữ một năng đèo hát ở trường hát Ni-xô, Còn hai người kia, Mẹ-t-gi và Đông-bách thì yên lặng. Tôi không muốn nói dài, nhắc lại cho tường tận việc ấy, chỉ kể qua cho ông đã biết mà thôi. Lúc đầu tôi gặp Mẹ-t-gi. Có lẽ tôi có lỗi, lỗi vì không tỏ cái đi tình

ấy ra sớm một chút. Song đi tình chân thật thì thường hay bị ẩn, dự dự, sự sự. Nhưng cái lúc chờ đợi của chúng tôi - lúc chờ đợi của một đời trai gái gần nhau - làm cho ông Đông-bách chửa chan hý vọng. Vì thế sau khi thất vọng thì thất vọng lớn; ông tức giận, thù oán. Bà Mẹ-t-gi nghĩ một hồi, rồi lại tiếp: «Tôi còn nhớ, có, nhớ luôn... Có 3 người chàng tôi ở trong phòng khách. Tôi còn vắng vắng nghe giọng ông đọc truyện, cái giọng nói hàng chữ làm sao! Mẹ-t-gi cũng ngần ngại chưa thấy người bạn của mình có cái nét mặt gờm ghẻ, có cái bộ dạng như con thú, mặt con thú đó, như vậy bao giờ. Ông nghiêm rặng treo treo. Ông dậm chân lên đống. Mãi ông - lúc ấy ông chưa mang kính - đó gầy. Ông nói đi nói lại: «Sao tôi báo thù... Sao tôi báo thù... Bầy không biết tao có thể làm đến đâu! Nếu phải chờ đến 10 năm, 20 năm nữa, tao cũng không nản chí... Nhưng đến khi tao ra tay trả thù thì

như sét đánh một thì... lấy đến ác ma. Trừ đến ác... Thì làm! Tao sinh ra để làm đến ác ma!... Rồi bây sẽ biết... bây sẽ quá dưới gối tao mà xin cho mà xem... Trong lúc ấy thân phụ tôi bước vào, và gọi thêm một đứa ở nữa để giúp sức cho Mẹ-t-gi đi tìm ông ra ngoài. Sau đó 6 tuần lễ tôi làm lễ cưới với Mẹ-t-gi. - Còn Đông-bách? Nó có làm gì không? - Không, nhưng ngày cưới, Bạt-vinh tay bị Đông-bách nắm trở song cũng đến làm chứng cho chúng tôi, khi trở về nhà thì thấy người tình nhân của ông, nâng áo hát kia bị cái còi chết... - Sao? Có phải thế phạm là Đông-bách không?... - Người ta chỉ có biết rằng trong mấy ngày đó, Đông-bách theo đó đi nắng lòn. Ngoài ra không biết gì nữa, không biết trong lúc ông Bạt-vinh đi vắng ai vào ai ra. Không có dấu tích gì hết. (Còn nữa)

